

Veldinventarisatierapport

Den Oudsten te Woerden

Opdrachtgever: Burgland Projectontwikkeling

29 oktober 2014

projectnummer 04.13.16

Naam product: Veldinventarisatierapport
Locatie: Den Oudsten te Woerden
Opdrachtgever: Burgland Projectontwikkeling

Opdrachtnemer: Laneco
Ons kenmerk: 04.13.16
Projectleider: ir. D van Pijkeren
Contact: DvPijkeren@Laneco.nl

*Laneco is lid van het
Netwerk Groene Bureaus*

INHOUD

1	INLEIDING	1
1.1	AANLEIDING	1
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	1
2	FLORA- EN FAUNAWET	3
2.1	WETTELIJK KADER	3
2.2	PROCEDURELE GEVOLGEN	3
3	SOORTBESCHRIJVING	5
3.1	VLEERMUIZEN	5
3.2	JAARROND BESCHERMDE VOGELSOORTEN	5
4	ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE	8
4.1	ONDERZOEKSVRAAG	8
4.2	ONDERZOEKSMETHODIEK	8
4.3	ONDERZOEKSRONDES	10
5	ONDERZOEKSRISULTATEN	11
5.1	VLEERMUIZEN	11
5.2	ROOFVOGELS	13
5.3	RANSUIJL	13
5.4	GIERZWALUW	14
5.5	HUISMUS	15
5.6	OVERIGE	15
6	CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES	16
6.1	CONCLUSIE	16
6.2	CONSEQUENTIES	16

BIJLAGEN:

bijlage 1: literatuurlijst

bijlage 2: waarnemingen op kaart

bijlage 3: belangrijke ecologische elementen

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Aan de Utrechtsestraatweg te Woerden ligt het enkele hectares grootte voormalige bedrijventerrein van busbouwer Den Oudsten. De huidige eigenaar/ontwikkelaar is voornemens het terrein te herontwikkelen.

Globale ligging plangebied (Kaart; Open Streetmaps, Luchtfoto Google Earth)

Eerder is door Laneco (Quick scan flora en fauna Den Oudsten te Woerden, 2014) de geschiktheid van het plangebied voor beschermde plant- en diersoorten en te verwachten effecten op deze soorten beoordeeld. Hieruit bleek dat negatieve effecten op in het kader van de Flora- en faunawet strikt beschermde soorten vleermuizen en jaarrond beschermde vogelsoorten als ransuil, verschillende roofvogels, huismus en gierwaluw niet op voorhand konden worden uitgesloten. Laneco is daarom gevraagd nader onderzoek te verrichten naar het gebruik van het plangebied en haar omgeving door deze soort(groep)en.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Het plangebied ligt nabij de huidige rand van Woerden, tussen een bestaande oudere woonwijk (west) en een nog deels te ontwikkelen bedrijventerrein (oost) in. Ten noorden en zuiden ligt achter enkele gecultiveerde percelen en woningen op korte afstand het buitengebied.

Het terrein zelf is grotendeels verhard en bebouwd. Aan de noordzijde staat het kantoorgebouw, met er om heen enkele grote aaneen gebouwde hallen, waarvan één met een kantine boven de hal. Achterop het terrein ligt nog een grote hal. Daartussen is het terrein verhard, en ligt een groenvlak met daarop enkele oude fruitbomen. Het groenvlak wordt omringd door een enkele meters brede singel van grove den. Een dergelijke singel staat ook buitenom het hele terrein heen.

Indrukken van het plangebied (foto's Laneco).

De eigenaar/ontwikkelaar wil de bestaande bebouwing, verharding en groenelementen in het plangebied verwijderen. Het terrein wordt hierna in 2 fasen herontwikkeld.

2 FLORA- EN FAUNAWET

2.1 WETTELIJK KADER

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend.

De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11).

2.2 PROCEDURELE GEVOLGEN

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- beschermingscategorie 1:
Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Denk daarbij aan soorten zoals konijn, veldmuis, egel, ree, bruine kikker en kleine watersalamander. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast.
- beschermingscategorie 2:
Voor beschermde soorten die niet zo algemeen zijn en dus extra aandacht verdienen (bijvoorbeeld eekhoorn, steenmarter en wild zwijn), geldt de vrijstelling alleen als er een goedgekeurde gedragscode is. Organisaties die geen gedragscode hebben moeten, voor ingrepen die leiden tot verstoring of aantasting van deze soorten, een ontheffing aan te vragen.
- beschermingscategorie 3:
Voor ongeveer honderd zeldzame soorten (o.a. das, boommarter) geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Dan is meestal een ontheffing van het ministerie van Economische Zaken nodig, met uitgebreide toetsing.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Uit uitspraken van de Raad van State blijkt dat volgens Europese richtlijnen (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn) het verlenen van een ontheffing voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn alleen mogelijk is onder een beperkt aantal voorwaarden.

Ontheffingen van de Flora- en faunawet worden alleen verleend als de volgende voorwaarden van toepassing zijn:

Alle soorten:

- Er zijn geen alternatieven;
- Het duurzaam voortbestaan van de populatie is niet in het geding.

Voor soorten van Tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.
-
- *Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn:*
- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- De volksgezondheid, de openbare veiligheid in het geding is;
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
-
- *Voor vogels gelden voorwaarden uit de Vogelrichtlijn:*
- De volksgezondheid en de openbare veiligheid in het geding is;
- Veiligheid van het luchtverkeer in het geding is;
- Ter bescherming van flora en fauna.

Uit een uitspraak van Raad van State (juli 2012) blijkt dat in alle gevallen dat het overtreden van de artikelen 10 en 11 van de Flora- en faunawet niet kan worden voorkomen door mitigatie, bij het ministerie een ontheffing van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd. Er moet voldoende mitigatie worden uitgevoerd om alle effecten te voorkomen.

Artikel 2 van de Flora- en faunawet is een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving.

3 SOORTBESCHRIJVING

3.1 VLEERMUIZEN

Alle vleermuissoorten, hun verblijfplaatsen en belangrijke onderdelen van het leefgebied zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet, volgens tabel 3 van deze wet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die aan de hand van echolocatie hun positie bepalen. Deze nachtdieren verblijven overdag in besloten ruimtes. Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast zijn er soorten die van beide elementen gebruik maken.

Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz.) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders. Alle vleermuizen zijn strikt (tabel 3) beschermd door de Flora- en faunawet.

Vanaf begin april komen vleermuizen te voorschijn uit hun winterverblijven, afhankelijk van het weer, de ene soort wat later dan de andere. Van half mei tot half juli vormen de vleermuizen kraamkolonies waarin de jongen worden geboren en grootgebracht. De mannetjes verblijven dan apart in kleinere groepen. Vanaf half augustus tot september, in het paarseizoen, vallen de kraamkolonies uiteen en trekken sommige soorten vleermuizen uit hun voortplantingsgebied weg, terwijl andere soorten nooit ver vliegen tussen zomer en winter verblijf. In deze periode paren de meeste vleermuissoorten.

Vanaf oktober gaan de verschillende soorten in winterslaap, waarbij de ene soort zich eerder terugtrekt in zijn winterverblijf dan de andere (Helmer 1988).

Omdat de soorten vaak jarenlang gebruik maken van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaats en foerageergebied, kan het behoud van lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied.

3.2 JAARROND BESCHERMDE VOGELSOORTEN

Van een aantal vogelsoorten, waaronder roofvogels, de ransuil, de gierzwaluw en de huismus, is de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen) het gehele jaar door beschermd. Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus).

3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, (voorbeeld: kerkuil).
4. Vogels die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks een nest bouwen (voorbeeld: ransuil).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Door de leefwijze van deze soorten is het niet mogelijk om bij directe verstoring van de nesten te voldoen aan de bepalingen uit de Flora- en faunawet. Deze gewijzigde lijst van jaarrond beschermde vogels is in september 2009 door het ministerie van LNV gepubliceerd.

Alle vogels zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet (Bijlage 3 Flora- en faunawet en Vogelrichtlijn).

Roofvogels

In de lijst met jaarrond beschermde vogels staan ook verschillende roofvogels. Hoewel de meeste roofvogels zelf hun nest kunnen maken, zijn ze vaak erg kritisch op de nestlocatie in relatie tot hun voedselkeuze. Het nest (ook wel horst genoemd) bestaat vaak uit grotere stevigere takken, en wordt bij voorkeur op een bestaand nest van vorig jaar, of van een andere vogel, gebouwd.

Ransuil

De ransuil is een stille, moeilijk vast te stellen uilensoort. De ouders maken vrij weinig geluid; alleen de jongen zijn zeer luidruchtig aanwezig. De ransuil jaagt hoofdzakelijk op muizen, en heeft een voorkeur voor een afwisselend landschap. Ransuilen worden zowel in de bebouwde kom in grote achtertuinen, als buiten de bebouwde kom aangetroffen. Het nest bestaat vaak uit een oud nest van een andere vogel. Ransuilen lijken een voorkeur te hebben voor naaldbomen als nestboom; al worden ze ook wel in loofbomen aangetroffen.

Bijzonder is dat ransuilen soms ook in de winter in groepen roestend (rustend) bij elkaar kunnen worden aangetroffen; soms wel meerdere tientallen exemplaren bij elkaar. In de zomer zijn ze echter territoriaal, en verdedigen ze hun territorium.

Gierzwaluw

De gierzwaluw is een soort die alleen in de zomer in Nederland aanwezig is. De gierzwaluw is echter erg kritisch ten aanzien van zijn nestlocatie. Alleen tijdens de broedperiode is de gierzwaluw (mannetje en vrouwtje afwisselend) op het nest te vinden. De rest van het jaar vliegt de vogel, en rust op thermiek. Het nestmateriaal bestaat uit strootjes en veren die in de lucht worden verzameld. De gierzwaluw is een erg honkvaste soort die elk jaar naar dezelfde nestlocatie terugkeert. De soort broedt graag in kolonies.

Huismus

De huismus is een standsoort in Nederland. De populatie van deze soort is in de laatste tientallen jaren gehalveerd door een afname van geschikt leefgebied en broedplaatsen. De huismus leeft in en nabij menselijke bebouwing, zowel in als buiten de bebouwde kom. Het dier bouwt zijn nest in of tegen bebouwing (in een dichte klimop bijvoorbeeld). Er moet altijd voldoende voedsel en schuilgelegenheid (dichte bosschages) nabij de nestplaats aanwezig zijn.

4 ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE

4.1 ONDERZOEKSVRAAG

Doel van dit onderzoek is om na te gaan of de voorgenomen ingreep gevolgen heeft voor beschermde soorten vleermuizen, roofvogels, de ransuil, de huis-muis en de gierwaluw. Als effecten op deze beschermde soorten zodanig zijn dat belangrijke onderdelen van het leefgebied of verblijfplaatsen (indirect) verloren gaan, dan moet over het algemeen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet voor de ingreep worden aangevraagd.

4.2 ONDERZOEKSMETHODIEK

4.2.1 *Vleermuizen*

Het onderzoek naar vleermuizen in de zomer is uitgevoerd met behulp van een batdetector (Petterson D240X). Batdetectors vertalen de voor mensen onhoorbare sonargeluiden van vleermuizen in hoorbare geluiden. Vleermuizen zijn op naam gebracht door interpretatie van het ritme en de klank van hun sonargeluid, gecombineerd met zichtwaarnemingen van vliegstyl en grootte.

Kraamseizoen

Er zijn vanwege de grootte van het plangebied twee volledige onderzoeksrondes uitgevoerd in het zomerseizoen van 2014 om de aanwezigheid van vlieg-routes, belangrijke foerageergebieden, zomerverblijven en kraamkolonies te onderzoeken:

- 1) De twee onderzoeksrondes betroffen een avondonderzoek en een ochtendonderzoek. Het avondonderzoek is door drie personen uitgevoerd om voldoende overzicht in het plangebied te kunnen houden. Er is gekeken naar vliegroutes, foeragerende dieren en uitvliegers.

Paarseizoen

Er zijn in de nazomer van 2014 onderzoeksrondes uitgevoerd om de aanwezigheid van vliegroutes, belangrijke foerageergebieden en paarplaatsen te onderzoeken:

- 1) Er zijn twee avondrondes uitgevoerd.

Er is gewerkt conform de protocollen voor vleermuisonderzoek zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2013). Bijzondere waarnemingen zijn opgenomen en in batsound geanalyseerd.

4.2.2 **Roofvogels**

Er is onderzoek uitgevoerd naar roofvogels voorafgaand en in het broedseizoen. Het onderzoek vond plaats door in de periode maart-half juli, tijdens 3 onderzoeksrondes, de aanwezigheid van deze soorten te onderzoeken (territoriaal gedrag) en later in het broedseizoen te zoeken naar nesten en jongen.

4.2.3 **Ransuil**

Onderzoek naar ransuilen is uitgevoerd door in het vroege voorjaar, in de periode maart tot half mei, in de schemering en de eerste avonduren onderzoek gedaan naar de ransuil. Middels een geluidsdrager wordt de territoriale roep afgespeeld om de aanwezigheid van dit territoriale gedrag te onderzoeken. Er worden 3 rondes uitgevoerd. Bij vaststelling kan dit onderzoek voortijdig worden afgebroken.

4.2.4 **Huismus**

Het onderzoek naar de aanwezigheid van de huismus is tijdens het broedseizoen uitgevoerd. Onderzoek vond plaats door:

- Territoriumgedrag te onderzoeken (roepende mannetjes).
- Te luisteren naar roepende jongen op geschikte plaatsen.

Er zijn meerdere onderzoeksrondes gedaan. Het onderzoek is uitgevoerd in aansluiting op de Soortenstandaard voor huismus (ministerie van EL&I, 2011), door in de periode april tot half mei 2 rondes uit te voeren naar de aanwezigheid van de huismus in het plangebied.

4.2.5 **Gierzwaluw**

De aanwezigheid van de gierzwaluw is onderzocht door in de avonduren de panden te observeren op overvliegende en invliegende gierzwaluwen. Vooral direct voorafgaand aan zonsondergang is er over het algemeen een grote activiteit bij de nestplaatsen, waarbij groepen gierzwaluwen langs de nestplaatsen scheren en het vrouwtje naar binnen vliegt. Onderzoek is uitgevoerd conform de Soortenstandaard voor de gierzwaluw, (ministerie van EL&I, 2011). Er is tijdens vier rondes in juni en juli gekeken naar het voorkomen van de gierzwaluw.

4.3 ONDERZOEKSRONDES

Datum	Periode/soort	Zon op/onder	Windkracht	Temp.	Bijzonderheden
8 april 2014	Roofvogels, ransuil, huismus	N.v.t.	3 Bft.	7°C	Bewolkt
28 april 2014	Roofvogels, ransuil, huismus, gierzwaluw	N.v.t.	1-2 Bft	16°C	Licht bewolkt
20 mei 2014	Vleerm. avond, gierzwaluw, huismus, ransuil, roofvogels	21:25 uur	Windstil	17°C	Half bewolkt
30 juni 2014	Roofvogel, huis- mus, gierzwaluw	N.v.t.	2 Bft	17°C	Half bewolkt
15 juli 2014	Huismus, gierzwa- luw, vleermuizen, roofvogels	5:38 uur	Windstil	25°C	Zwaar bewolkt
7 september 2014	Vleerm. avond	20:13 uur	0-1 Bft.	15°C	Helder
30 september 2014	Vleerm. avond	19:19 uur	2 Bft.	16°C	Bewolkt

5 ONDERZOEKSRISULTATEN

5.1 VLEERMUIZEN

5.1.1 *Kraamseizoen*

In het kraamseizoen is de aanwezigheid van vleermuizen met jongen in de bebouwing middels onderzoek met de batdetector onderzocht. De waarnemingen zijn weergegeven in bijlage 2.

1^e onderzoeksrunde

De eerste onderzoeksrunde betrof een avondronde op 20 mei 2014. De eerste vleermuis; een gewone dwergvleermuis, werd ongeveer een kwartier na zonsondergang waargenomen.

Tijdens deze onderzoeksrunde zijn 4 soorten vleermuizen waargenomen in het plangebied; de rosse vleermuis, de laatvlieger, de ruige dwergvleermuis en de gewone dwergvleermuis. De rosse vleermuis (2 exemplaren) is alleen overvliegend waargenomen. De ruige dwergvleermuis (2 exemplaren) is alleen kort foeragerend waargenomen. Ongeveer 2-3 laatvliegers foerageerden op het groene terrein achterop het plangebied (bijlage 3; element A).

Van de gewone dwergvleermuizen zijn ongeveer 10-12 exemplaren foeragerend in het plangebied waargenomen. Ongeveer 3-5 exemplaren foerageerden langs de singel aan de westzijde. Eenzelfde aantal exemplaren van de gewone dwergvleermuis foerageerden langs de singel aan de oostzijde (bijlage 3, element B). Op het voor en achterterrein foerageerden daarnaast ook nog enkele exemplaren. Op de hoek van grote de loods (noordwestzijde) zijn 5 uitvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen.

2^e onderzoeksrunde

Tijdens de tweede onderzoeksrunde in ochtend van 15 juli is alleen de gewone dwergvleermuis waargenomen. Er zijn een kraamverblijf met 30-40 dieren en twee zomerverblijfplaatsen van 4-5 dieren vastgesteld; alleen in het grote aaneengesloten gebouwencomplex. De laatste vleermuizen in de ochtend werden bij de verblijfplaatsen geconstateerd. De tijdens de eerste ronde aangetroffen verblijfplaats was nu niet meer in gebruik.

Verder zijn gedurende de ochtend op alle momenten ongeveer 10 gewone dwergvleermuizen geconstateerd.

5.1.2 *Paarseizoen*

1^e onderzoeksrunde

Tijdens de eerste najaarsronde op 7 september zijn alleen gewone dwergvleermuizen in het plangebied en enkele rosse vleermuizen overvliegend vastgesteld.

Voor de rosse vleermuizen heeft het plangebied verder geen functie.

Van de gewone dwergvleermuis zijn 5 paarplaatsen binnen het plangebied vastgesteld. Eén exemplaar leek daarbij 3 verschillende locaties als verblijf te gebruiken. Zowel voor op het terrein als achterop zijn paarroepende gewone dwergvleermuizen waargenomen.

2e onderzoeksrunde

Op 30 september was de activiteit van vleermuizen wat minder groot. Er zijn in het plangebied 4 paarplaatsen van de gewone dwergvleermuis vastgesteld; en er buiten nog 3. Er werd verder beperkt gefoerageerd door 3-5 gewone dwergvleermuizen en een ruige dwergvleermuis.

5-1-3 Winterseizoen

In het plangebied zijn laat in september paarplaats van gewone dwergvleermuis aangetroffen. De meeste zitten in onverwarmde delen van het gebouw, in spleten in de betonnen wanden. Deze verblijfplaatsen worden niet geschikt geacht als winterverblijf vanwege de koude-invloeden. In de paarverblijfplaats op de locatie van de voormalige kraamkolonie, kan een winterverblijfplaats niet worden uitgesloten. Er was echter geen sprake van massa-zwermgedrag; waarmee het dus geen zeer grote winterverblijfplaats die essentieel is op lokaal populatieniveau.

Invliegpunten van verblijfplaatsen (rode cirkels) (foto's Laneco).

5.1.4 **Effecten**

Bij de voorgenomen ingreep zullen 3 zomerverblijfplaatsen, 1 kraamverblijfplaats, 5 paarverblijfplaatsen (waarvan 1 bestaat uit 3 deellocales) en een winterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis worden aangetast. Alle verblijfplaatsen bevinden zich in bebouwing. Voor aantasting van deze verblijfplaatsen bij sloop is een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig.

Gezien het gebruik van de groenelementen binnen het plangebied hebben deze elementen een directe relatie met de verblijfplaatsen. Deze functie zal met de functie van de verblijfplaatsen verdwijnen.

Er zijn echter geen duidelijke vliegroutes langs de groene lijnelementen in het plangebied geconstateerd. Ook is het plangebied gezien het aantal waarnemingen van foeragerende vleermuizen in relatie tot het oppervlak van het terrein niet van groot belang als foerageergebied. Ook in een nieuwe ontwikkeling zullen weer groene elementen aanwezig zijn waar vleermuizen kunnen foerageren. Effecten zijn daarom niet te verwachten.

5.2 ROOFVOGELS

5.2.1 **Waarnemingen**

Hoewel tijdens het veldbezoek in het kader van de quick scan flora en fauna nog een oud sperwernest is aangetroffen, is tijdens geen van de onderzoeksrondes in 2014 activiteit van roofvogels in het plangebied geconstateerd.

5.2.2 **Effecten**

Omdat in 2014 geen broedgeval van roofvogels is vastgesteld, is geen sprake van een vast leefgebied/vaste rust- en verblijfplaats van roofvogels. Er zijn geen effecten op nesten of essentiële onderdelen van het leefgebied van roofvogels te verwachten.

5.3 RANSUIL

5.3.1 **Waarnemingen**

Tijdens de eerste 3 rondes in 2014 zijn ransuilen op het terrein waargenomen. Op het groene binnenterrein (bijlage 3, element A) is een nest van deze soort geconstateerd met 1 of meerdere jongen. Ook was hier gedurende de eerste 3 onderzoeksrondes een roestende ransuil aanwezig.

Ook zijn elke winter zo'n 5-10 roestende ransuilen aanwezig op het terrein. De dieren zijn daarmee jaarrond op het terrein aanwezig.

5.3.2 *Effecten*

Bij de werkzaamheden worden nestplaatsen, roestplaatsen, een winterroestplaats en foerageergebied (bijlage 3, elementen A en B) van de ransuil aangetaast. Op basis van de lengte van de houtsingels en de oppervlakte van het binnen-bosje achterop het terrein is het oppervlakte aan foerageergebied ongeveer 3000 m² (oppervlakte groene middenterrein en 1 meter langs de randen van de houtsingels over de hele lengte).

Ook elders in de omgeving wordt gezien vliegbewegingen en het aanwezige habitat gefoerageerd. De ransuil heeft een territorium en foerageergebied van enkele tientallen hectares. De weides ten oosten, het grasveld ten zuiden en het verruigde nieuwbouwterrein van het bedrijventerrein ten zuidoosten zijn geschikt als foerageergebied (bijlage 3, element C). Vanwege de ruigte en ruige randen zijn vooral het veldje ten zuiden van het plangebied en het nog niet bebouwde deel van het bedrijventerrein optimaal geschikt als foerageergebied.

Eén van de waargenomen ransuilen (foto's Laneco).

5.4 GIERZWALUW

5.4.1 *Waarnemingen*

Er zijn tijdens de verschillende onderzoeken alleen overvliegende gierzwaluwen waargenomen. Verblijfplaatsen zijn niet waargenomen in het plangebied. In de westelijk gelegen wijk lijken wel verblijfplaatsen aanwezig te zijn gezien het gedrag van de dieren.

5.4.2 *Effecten*

Er zijn geen verblijfplaatsen waargenomen, en daarmee geen effecten te verwachten.

5.5 HUISMUS

5.5.1 Waarnemingen

Alleen geen van de onderzoeksrondes zijn huismussen waargenomen in het plangebied.

5.5.2 Effecten

Er zijn geen verblijfplaatsen waargenomen, en daarmee geen effecten te verwachten.

5.6 OVERIGE

Op een paar 100 meter afstand ten zuidoosten van het plangebied; ter hoogte van het nieuwe bedrijventerrein of de zandwinplas en volkstuinten daar weer onder, zijn tijdens de eerste avond in de zomer, op 20 mei, enkele tientallen roepende rugstreeppadden geconstateerd (bijlage 3, element D). Deze soort is strikt beschermd (Tabel 3 Flora- en faunawet en bijlage IV Habitatrichtlijn). Het plangebied is nu niet geschikt voor deze soort; maar wordt dit bij het bouwrijp maken wel. Aanbevolen wordt hiermee in de planning rekening mee te houden en maatregelen te nemen om kolonisatie te voorkomen.

6 CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES

Op een oud bedrijventerrein aan de oostzijde van Woerden, het voormalige Den Oudsten terrein, is de sloop van de bestaande bebouwing en de herontwikkeling van dit gebied beoogd. Voor deze ingreep mag plaatsvinden, moet inzichtelijk zijn of beschermde soorten uit de Flora- en faunawet negatieve effecten ondervinden van deze ingreep. In een eerder uitgevoerde quick scan flora en fauna voor deze ingreep, is nader onderzoek aanbevolen naar vleermuizen, roofvogels, en de soorten ransuil, huismus en gierzwaluw.

6.1 CONCLUSIE

Middels gericht onderzoek kan geconstateerd worden dat het plangebied van belang is voor de gewone dwergvleermuis en de ransuil.

Van de gewone dwergvleermuis zijn een kraamverblijfplaats, een winterverblijfplaats, 3 zomerverblijfplaatsen en 5 paarverblijfplaatsen aanwezig; waarvan 1 paarplaats uit 3 deellocaties bestaat. Drie andere paarverblijfplaatsen bevinden zich buiten het plangebied. Er zijn geen belangrijke vliegroutes geconstateerd. Wel hebben de groenelementen een directe relatie met de aanwezige verblijfplaatsen.

Verder is er een paartje ransuilen op het terrein aanwezig. Deze foerageren ook op het terrein en in de omliggende geschikte gebieden. De ransuilen hebben ook een winterroestplaats met gemiddeld 5-10 dieren op het terrein in de grove dennen.

Van roofvogels, de gierzwaluw en de huismus zijn geen nestplaatsen of belangrijke onderdelen van het leefgebied geconstateerd.

Verder is een populatie rugstreeppadden op enkele honderden meters ten zuidoosten van het plangebied aanwezig. Bij braaklegging wordt het plangebied geschikt voor deze soort.

6.2 CONSEQUENTIES

6.2.1 *Vleermuizen*

In het plangebied zijn een kraamverblijfplaats, een winterverblijfplaats, 3 zomerverblijfplaatsen en 5 paarverblijfplaatsen aanwezig; waarvan 1 paarplaats uit 3 deellocaties bestaat. Drie andere paarverblijfplaatsen bevinden zich buiten het plangebied. Er zijn geen belangrijke vliegroutes geconstateerd. Wel hebben de groenelementen een directe relatie met de aanwezige verblijfplaatsen aanwezig. De gewone dwergvleermuis is strikt beschermd (tabel 3 Flora- en faunawet en bijlage IV Habitatrichtlijn).

Voor de aantasting van deze verblijfplaatsen en leefgebiedruimtes dient een ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd, en er dienen mitigerende maatregelen genomen te worden. Deze dienen uitgewerkt te worden in een projectplan wat bij de ontheffingsaanvraag gevoegd kan worden.

6.2.2 **Roofvogels**

Er zijn ten aanzien van de jaarrond beschermde roofvogels geen (procedurele) consequenties of belemmeringen vanuit de natuurwetgeving voor het realiseren van de plannen.

6.2.3 **Ransuil**

Er zijn een nestplaats en een winterroestplaats van de ransuil op het terrein aanwezig. De dieren foerageren op en rond het terrein. Op het terrein gaat naar schatting zo'n 3000m² aan foerageergebied verloren bij de ingreep door de kap van de singels met grove den. Rond het terrein ten zuiden en oosten blijft nog foerageergebied aanwezig (zie bijlage 3).

Voor de aantasting van deze verblijfplaatsen en leefgebiedruimtes dient een ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd, en er dienen mitigerende maatregelen genomen te worden. Deze dienen uitgewerkt te worden in een projectplan wat bij de ontheffingsaanvraag gevoegd kan worden.

6.2.4 **Huismus**

Er zijn ten aanzien van de jaarrond beschermde vogelsoort huismus geen (procedurele) consequenties of belemmeringen vanuit de natuurwetgeving voor het realiseren van de plannen.

6.2.5 **Gierzwaluw**

Er zijn ten aanzien van de jaarrond beschermde vogelsoort gierzwaluw geen (procedurele) consequenties of belemmeringen vanuit de natuurwetgeving voor het realiseren van de plannen.

6.2.6 **Rugstreepad**

Enkele honderden meters ten zuidoosten van het plangebied zijn roepende rugstreepadden geconstateerd. Deze soort is nu niet in het plangebied aanwezig. Echter, bij braaklegging (na sloop) wordt het plangebied geschikt voor deze soort. Om kolonisatie door, en daarmee effecten op deze soort te voorkomen zijn maatregelen nodig. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar de periode mei tot september.

- Niet langer dan strikt noodzakelijk braakleggen van het plangebied. Bij langere braaklegging inzaaien met een snel groeiend grasmengsel;
- Natte plekken (de rugstreepad plant zich bij voorkeur voor in ondiepe plassen; soms niet meer dan een wielspoor) direct dempen.

BIJLAGE 1: LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S e.a., 1992, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Helmer, W., Limpens, H.J.G.A. en Bongers., W., 1^e versie 1988, Handleiding voor het inventariseren en determineren van Nederlandse vleermuissoorten met behulp van bat-detectors, Stichting vleermuis-onderzoek (dr. L. Bels stichting).

Laneco, 2013; Quick scan flora en fauna Den Oudsten te Woerden
Opdrachtgever: Burgland Projectontwikkeling

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997; Atlas van de Nederlandse vleermuizen; Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNV Uitgeverij.

Ministerie van ELI, 2011, Soortenstandaard Huismus.

Ministerie van ELI, 2011, Soortenstandaard Gierzwaluw.

Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, 2013, Vleermuisprotocol.

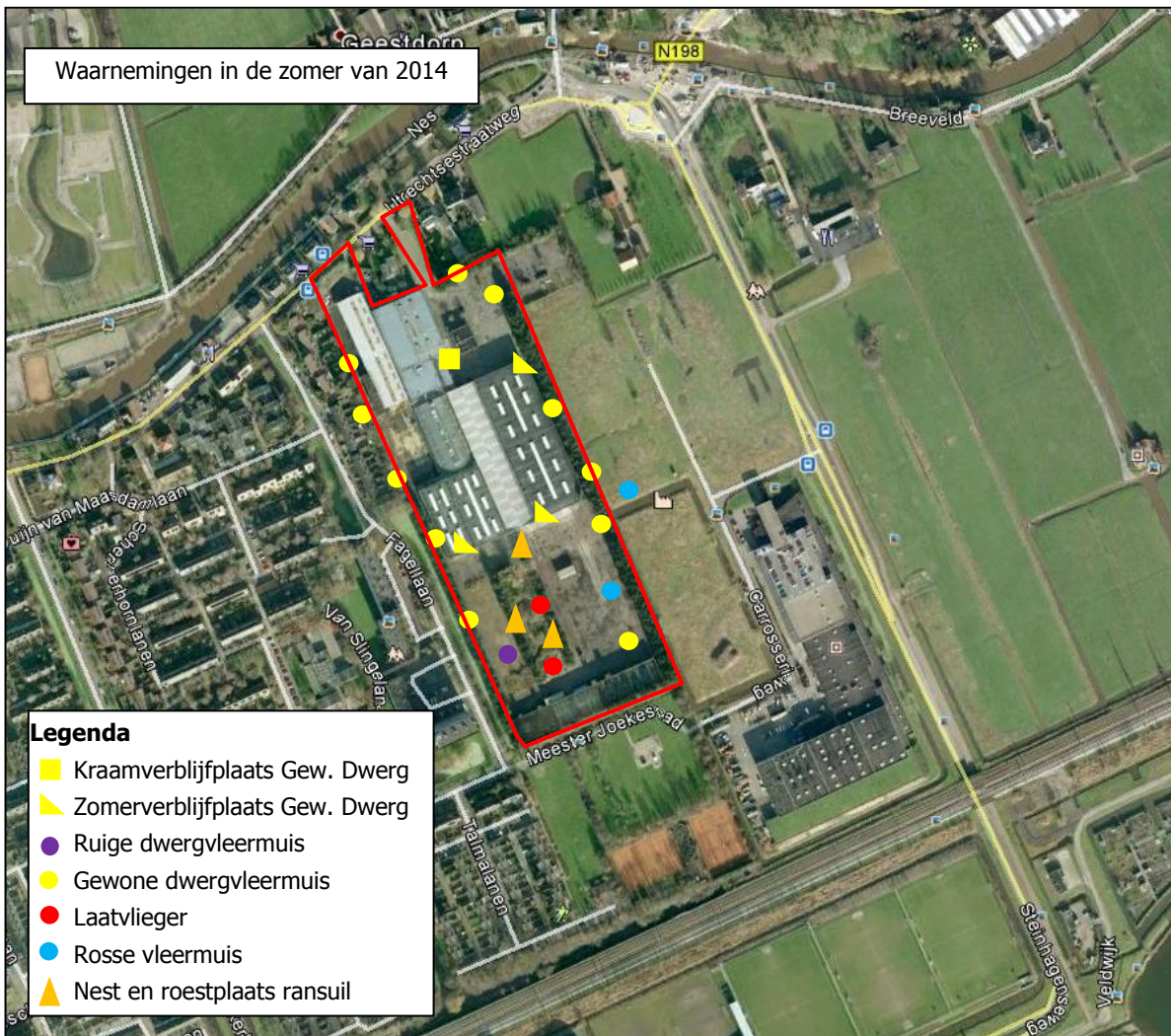
SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998, 2000, Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

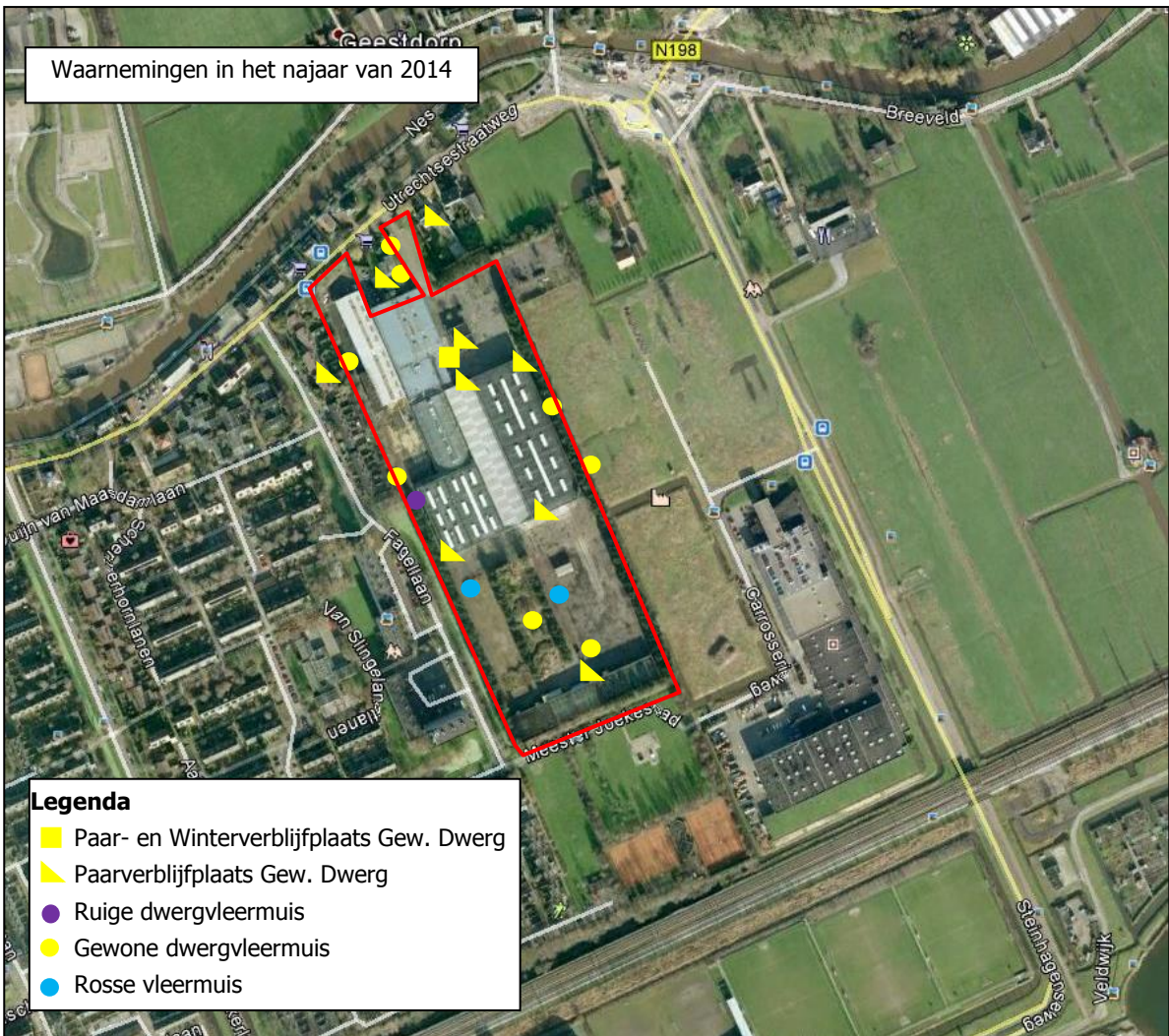
Websites:

www.vleermuis.net

www.zoogdieratlas.nl

BIJLAGE 2: WAARNEMINGEN OP KAART

BIJLAGE 3: BELANGRIJKE ECOLOGISCHE ELEMENTEN

- a) Blauwe arcering: Groen terrein omringd door grove den (stamdoorsnede 20-30) achterop het terrein;
- b) Rode lijn: Singel (4-5 meter breed) van grove den (stamdoorsnede 20-30) rond het terrein.
- c) Paars gearceerd; optimaal foerageergebied ransuil buiten het terrein.
- d) Gele cirkel; voorkomen rugstreeppad.